

การศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาว่าด้วยความรุนแรง

Analysis of The Narrative of Movie with Violence

วิสุทธ์ ชลธาร. นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

กฤษดา เกิดดี. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

Wisut Chonlatarn. College of Communication Arts. Rangsit University.

Krisada Kerdee. College of Communication Arts. Rangsit University.

Email: tamatum@gmail.com, krisda.k@rsu.ac.th

Received: 23 November 2023 ; Revised: 9 February 2024 ; Accepted: 30 March 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการแสดงความรุนแรงจากภาพยนตร์ทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ 1) Taxi Driver 2) The Brave One 3) Law Abiding Citizen 4) Death Wish 5) Joker โดยใช้แนวความคิดเรื่ององค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่อง (Storytelling element) เป็นกรอบในการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) ผลการศึกษาพบว่า ภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการแสดงความรุนแรงจากความอยุติธรรม ซึ่งตัวละครหลักมักเป็นผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงทางกายและทางใจ แต่ไม่ได้รับความเป็นธรรมเมื่อไม่สามารถพึ่งพาหรือขอความช่วยเหลือได้ ตัวละครจึงต้องหันมาพึ่งตนเอง ส่วนมากจะเป็นภาพยนตร์ประเภท Drama และรองลงมาเป็นภาพยนตร์ประเภท Thriller และ Crime ตามลำดับ ความขัดแย้งของตัวละครส่วนมากจะเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคม หรือกับบุคคล โดยเกือบทุกเรื่องจะเป็นการจบแบบปลายปิด และมีการวางโครงเรื่องแบบเรียงลำดับเหตุการณ์ (Linear Narrative Film) โดยจากภาพยนตร์มักจะอยู่กลางเมืองใหญ่ ส่วนมากอยู่ในยุคปัจจุบัน แต่ก็มีบางเรื่องที่เป็นยุคอดีต บทสนทนาของตัวละครหลักมักจะแสดงออกถึงความอัดอั้นภายในใจผ่านทางคำพูดและน้ำเสียง โดยส่วนมากเป็นน้ำเสียงที่เรียบเฉยที่แสดงให้เห็นถึงความบอบช้ำภายในจิตใจ ภาพยนตร์จะใช้เทคนิคด้านภาพโดยการใส่เทคนิคพิเศษ (Special effect) เพื่อเพิ่มความสมจริง

คำสำคัญ: ภาพยนตร์, ความรุนแรง

Abstracts

The objective of this research to analyze 5 feature films that show the violence caused by the injustice: Taxi Driver, The Brave One, Law Abiding Citizen, Death Wish, Joker. The researcher uses the story telling element to be the framework of this textual analysis research. The result of the research shows that protagonists in these feature films that shows the violence and human behavior always got harassed mentally and physically. They cannot rely on the justice therefore they need to rely on themselves. The genre of these films are mostly drama, thriller, and crime respectively. The conflict of these films is mostly the conflict between characters and society of individuals.

Most of these films have closed ending. All these films have linear narrative. The setting of these films is mostly in big city and occurs in the present while some of them occurs in the past. The dialogue of these protagonists always shows the wound inside through the words and tone. These films use special effects to make films look more realistic that brings the audience gets more into the films.

Keywords: Films, Violence

บทนำ

จากเหตุการณ์กราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 มีจำทหารบุกเข้าไปยังห้างสรรพสินค้าใหญ่ใจกลางเมือง และทำการกราดยิงผู้คนภายในห้าง ทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 30 คน บาดเจ็บอีก 57 คน และในจำนวนนี้บาดเจ็บสาหัส 32 คน ถือเป็นเหตุการณ์ครั้งที่ย่ำแย่ที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย

เหตุการณ์ครั้งนี้นับว่าสะท้อนใจคนไทยเป็นอย่างมาก เป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่มีเหตุการณ์เช่นนี้ แต่เหตุการณ์รุนแรงเช่นนี้ เราพบเห็นบ่อยครั้งในสังคมอเมริกัน สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความกดดันจากที่โรงเรียนจากสังคม จากผู้ปกครอง หรือสภาวะแวดล้อม ทำให้ผู้ก่อเหตุแสดงออกความรุนแรงที่เป็นกลไกการป้องกันตัวของพฤติกรรมมนุษย์ Bednarik, Robert (2013) ได้อ้างถึง Sigmund Freud ในหนังสือ The Psychology of Human Behavior

Towers, Sherry (2015) ได้นำข้อมูลเหตุการณ์กราดยิงที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากในสหรัฐอเมริกา มาวิเคราะห์ และพบว่า เหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวสามารถแพร่ระบาดได้ ในแบบเดียวกันกับโรคระบาด เหตุการณ์การกราดยิงในสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2542 ณ โรงเรียนมัธยมโคลัมไบน์ ได้ถูกสะท้อนความจริงผ่านแผ่นฟิล์ม เป็นภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Bowling for Columbine (2002) ที่เขียนผลิตกำกับและบรรยายโดย Michael Moore จนได้รางวัลออสการ์ สาขาภาพยนตร์สารคดียอดเยี่ยมและยังมีภาพยนตร์จากอเมริกาอีกหลายเรื่องที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเหตุการณ์กราดยิงคดีต่าง ๆ นำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์

ผู้วิจัยพบว่าภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการแสดงความรุนแรงจากความอยุติธรรม นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังได้สะท้อนมุมมองของผู้กระทำผิด โดยให้ผู้ชมได้เห็นถึงปัญหาที่ผู้กระทำผิดเผชิญ และให้ผู้ชมเข้าใจสถานการณ์และช่วยกันป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นอีกในสังคม ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์ประเภทนี้ เป็นจำนวน 5 เรื่อง อันได้แก่ 1) Taxi Driver 2) The Brave One 3) Law Abiding Citizen 4) Death Wish 5) Joker เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับการแสดงความรุนแรงจากความอยุติธรรมมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้บทวิเคราะห์นี้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ในการร่วมลดความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดจากความอยุติธรรมขึ้นในสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการแสดงความรุนแรงจากความอยุติธรรม และเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรงจากความอยุติธรรมที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น อันนำไปสู่การลดความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดจากความอยุติธรรมขึ้นในสังคม

แนวคิดและทฤษฎี

1) แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่อง

การศึกษาวិเคราะห์เรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรงจากความอยุติธรรม สามารถทำได้โดยการศึกษามากหลายสื่อ อาทิ ข่าว นิยาย ละคร ภาพยนตร์โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาจากภาพยนตร์ เพราะเป็นสื่อที่แพร่หลาย ประชาชนเข้าถึงง่าย มีการลงรายละเอียดตัวละครและสถานการณ์ได้อย่างดีในเวลาอันสั้น ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่อง เพื่อที่จะศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่องในกรอบแนวคิดเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่องจากหลายแหล่งข้อมูล โดยเลือกศึกษาจากหนังสือ *Philosophy through Film* (2015) โดย Amy Karofsky และ Mary M. Litch เป็นหลัก เนื่องจากเนื้อหาที่มีความทันสมัยและครอบคลุมในสิ่งที่ผู้วิจัยควรแก่การศึกษา โดย Amy Karofsky และ Mary M. Litch ได้ระบุองค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่องไว้ 8 ประการ ได้แก่ ตัวละคร (Protagonist) เรื่องย่อ (Plot) ความขัดแย้ง (Conflict) บทสรุป (Resolution) โครงเรื่อง (Structure) ฉาก (Scene) บทสนทนา (Dialogue) และ ภาพ (Visual) ผู้วิจัยยังศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่องในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ด้วย อันได้แก่ บทความของผู้มีประสบการณ์และความรู้ด้านภาพยนตร์ ได้แก่ รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม (2558) กฤษดา เกิดดี (2559) และ Syd, Field (2005) เพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนและเพิ่มรายละเอียดในการสร้างกรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ตัวละคร (Protagonist) ผู้วิจัยวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวละครในด้านกายภาพ สังคม และ จิตใจ

เรื่องย่อ (Plot) ผู้วิจัยวิเคราะห์จากแรงผลักดันของตัวละคร เช่น การแก้แค้น

ความขัดแย้ง (Conflict) ผู้วิจัยจำแนกว่าเป็นความขัดแย้งแบบใด เช่น ความขัดแย้งภายในจิตใจของตนเอง ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม

บทสรุป (Resolution) ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงผลของการกระทำของตัวละคร และจำแนกว่าตอนจบของเรื่องเป็นปลายปิดหรือปลายเปิด

โครงเรื่อง (Structure) ผู้วิจัยจำแนกว่าภาพยนตร์เล่าเรื่องแบบเรียงตามลำดับเวลา หรือสลับไปมาและวิเคราะห์เรื่องตามโครงสร้างของเรื่อง อันได้แก่ การปูพื้น ปัญหาปรากฏ ปัญหาขยายตัว โคลแม็กซ์ คลีคลาย และสรุป

ฉาก (Scene) ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงสถานที่เกิดเหตุและยุคสมัยในภาพยนตร์

บทสนทนา (Dialogue) ผู้วิจัยได้หยิบยกบทสนทนาในเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความคับแค้นใจของตัวละครหรือมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร

ภาพ (Visual) ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงความสมจริงการแสดงออกด้านความรุนแรงและการใช้เทคนิคพิเศษในภาพยนตร์

นอกจากผู้วิจัยจะได้ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์แต่ละเรื่องแล้ว ผู้วิจัยยังนำผลวิเคราะห์ภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่องมาเปรียบเทียบกันว่าองค์ประกอบของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อความเข้าใจของผู้อ่านมากยิ่งขึ้น

2) แนวคิดเรื่องพฤติกรรมมนุษย์

การจะเข้าใจถึงเหตุการณ์ความรุนแรงจากความอยุติธรรม ผู้วิจัยจะต้องเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้ก่อเหตุเสียก่อน ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าจิตของมนุษย์แตกต่างกันไปตามปัจเจกบุคคลแต่อาจมีโครงสร้างหรือองค์ประกอบในรูปแบบเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับจิตมนุษย์ ของ Sigmund Freud ผู้เป็นที่รู้จักในฐานะบิดาแห่งจิตวิเคราะห์ ซึ่งอ้างอิงไว้ในหนังสือ Bednarik, Robert (2013)

เขาได้วิเคราะห์จิตมนุษย์ออกเป็นองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และ ซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) โดย อิดเป็นจิตไร้สำนึก ไม่สามารถรู้สึกได้แต่จะเป็นแรงผลักดันให้อีโก้ซึ่งเป็นจิตที่รู้สึกได้ กระทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่อิดต้องการ ส่วนซูเปอร์อีโก้จะคอยควบคุมสัญชาตญาณให้บุคคลรู้ผิดชอบชั่วดี จิตทั้งสามส่วนนี้ประกอบกันเป็นโครงสร้างจิต และเป็นกลไกการป้องกันตัวที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวของมนุษย์

นัสสา หงส์รอน (2564) ยังมีการอ้างอิงถึง Erik K. Erikson นักจิตวิเคราะห์ ซึ่งได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมไว้ว่า พัฒนาการของบุคคลเป็นผลจากการทำงานของอีโก้ การพัฒนาอีโก้เป็นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ไปตลอดชีวิตของบุคคลและเป็นการพัฒนาลักษณะทางสังคมไปพร้อม ๆ กัน ระหว่างการพัฒนาอาจเกิดภาวะวิกฤติ (Crisis) ซึ่งหากเกิดขึ้นในทางลบ อันมีสาเหตุจากความไม่ไว้วางใจ เช่น การถูกเลี้ยงดูด้วยความรุนแรง จะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความไม่ไว้วางใจ (Mistrust) ความละอาย (Shame) ความสงสัย (Doubt) รู้สึกว่าคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อมไม่น่าไว้วางใจ และจะพัฒนาความรู้สึกไม่ไว้วางใจ และไม่เชื่อถือในบุคคลอื่น ถ้าพัฒนาการของความไม่ไว้วางใจรุนแรงมาก จะทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า (Depression) และ หวาดระแวง (Paranoid) ได้

ผู้วิจัยได้ศึกษาและเลือกแนวคิดดังกล่าว มาเป็นกรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมและจิตของตัวละครหลักในภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง เพราะ แนวคิดนี้รู้จักเป็นที่แพร่หลาย และได้รับการยอมรับทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงนำกรอบแนวคิดนี้มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุในการแสดงความรุนแรงของตัวละครในภาพยนตร์ ว่าเป็นอย่างไร แต่ละเรื่องเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วิธีวิทยาการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาว่าด้วยความรุนแรงนี้ ได้กำหนดวิธีวิทยาการวิจัย เพื่อการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร การรับชมและเก็บข้อมูลจากภาพยนตร์ที่มีการแสดงออกความรุนแรงจากความอยุติธรรมจำนวน 5 เรื่อง การวิเคราะห์ภาพยนตร์ข้างต้นโดยใช้กรอบแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่องและแนวคิดเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ และสรุปผลโดยการสรุปและเปรียบเทียบภาพยนตร์แต่ละเรื่อง โดยเอกสารที่ผู้วิจัยได้เลือกมาศึกษาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่อง ซึ่งเป็นเครื่องมือให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ภาพยนตร์ข้างต้นได้อย่างมีหลักการ และแนวคิดเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความเข้าใจสาเหตุในการกระทำความรุนแรงของมนุษย์ ซึ่งหมายรวมถึงนักแสดงหลักในภาพยนตร์ดังกล่าว โดยภาพยนตร์ 5 เรื่องที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาวิเคราะห์อย่างเจาะจงนั้น ผู้วิจัยเลือกจากภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงความรุนแรงของตัวละครหลัก อันเกิดจากความอยุติธรรม โดยตัวละครหลักมักจะไม่ได้รับความยุติธรรม จึงต้องหาทางทวงความยุติธรรมด้วยการใช้ความรุนแรงด้วยวิธีของตัวเอง ภาพยนตร์ 5 เรื่องนี้ได้แก่ Taxi Driver (1976), The Brave One (2007), Law Abiding Citizen (2009), Death Wish (2018) และ Joker (2019) โดยผู้วิจัยได้รับชมและศึกษาจากวีดิทัศน์ภาพยนตร์ และเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์เหล่านี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมด มาวิเคราะห์ด้านตัวละคร โครงเรื่อง ความขัดแย้ง ฉาก บท สนทนา และ ภาพ จากนั้นเปรียบเทียบ เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างของภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง รวมถึงสรุปผลเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงความรุนแรงของตัวละครอันเกิดจากความอยุติธรรมซึ่งอาจมีความเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง พบว่า ตัวละครหลัก (Protagonist) โดยส่วนมากจะเป็นผู้ชาย โดยมีจำนวนถึง 4 ใน 5 เรื่อง ได้แก่ Taxi Driver, Law Abiding Citizen, Death Wish และ Joker และมีภาพยนตร์ 1 เรื่อง ที่มีตัวละครหลักเป็นผู้หญิง คือ The Brave One โดยตัวละครหลักของทุกเรื่องจะมีครอบครัวที่อบอุ่น สงบสุข ในตอนต้น ยกเว้นแต่เพียงเรื่อง Taxi Driver ที่ตัวละครหลักไม่มีครอบครัว แต่ในภาพยนตร์ทุกเรื่องจะเห็นได้ว่าตัวละครหลักมักจะไม่ได้ได้รับความยุติธรรมจึงต้องหาทางทวงมันคืนด้วยวิธีของตัวเอง แต่ผลลัพธ์ที่ได้แต่ละเรื่อง ไม่ได้สมหวังทั้งหมด โดยภาพยนตร์เรื่อง Taxi Driver, The Brave One, Death Wish ที่ตัวละครหลักสามารถทวงความยุติธรรมได้สำเร็จ ส่วนภาพยนตร์เรื่อง Law Abiding Citizen และ Joker ตัวละครนั้นไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของตนเองได้

แนวภาพยนตร์ (Genre) ของภาพยนตร์ทุกเรื่อง จะมีความใกล้เคียงกันมาก โดยมีพื้นฐานเป็น Drama ทุกเรื่อง โดยภาพยนตร์เรื่อง Taxi Driver เป็นภาพยนตร์แนว Drama อย่างชัดเจน ส่วนภาพยนตร์เรื่องอื่น ๆ จะแตกต่างกันไปเล็กน้อย โดย Law Abiding Citizen และ Death Wish มีความผสมผสานระหว่างแนว Action Drama และ Thriller ภาพยนตร์เรื่อง The Brave One มีความผสมผสานระหว่างเป็นแนว Drama และ Thriller โดยไม่ได้เน้นที่ฉาก Action เหมือนเรื่องอื่น ๆ ส่วนภาพยนตร์เรื่อง Joker เป็นภาพยนตร์ที่ผสมผสานระหว่างแนว Drama Action Crime และ Thriller โดยเน้นไปที่ฉากการก่ออาชญากรรมอย่างเข้มข้น

เรื่องย่อ (Plot) ของภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการแสดงออกความรุนแรงจากความอยุติธรรมที่พบเห็นมากที่สุดคือ ตัวละครหลักไม่ได้รับความยุติธรรมจากระบบยุติธรรม จึงต้องทวงคืนความยุติธรรมด้วยตนเอง ได้แก่เรื่อง The Brave One, Law Abiding Citizen, Death Wish และ Joker แต่ภาพยนตร์เรื่อง Taxi Driver ต่างออกไป กล่าวคือ ตัวละครหลักต้องการระบายความรู้สึกคับแค้นใจที่มีต่อสภาพสังคม ไม่ได้เกิดจากการอยากแก้แค้นในความไม่ยุติธรรมเหมือนอย่างอีก 4 เรื่อง

ความขัดแย้ง (Conflict) ของตัวละครในภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการแสดงออกความรุนแรง จากความอยุติธรรม จัดเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครหลักกับบุคคลและสังคม จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ The Brave One, Law Abiding Citizen และ Death Wish และอีก 2 เรื่องเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครหลักกับสังคม ได้แก่ Taxi Driver และ Joker

บทสรุป (Resolution) ภาพยนตร์ที่มีการจบแบบปลายปิด มี 4 เรื่อง คือ Taxi Driver, The Brave One, Law Abiding Citizen และ Death Wish โดยมีการบอกลบสรุปชัดเจน แต่มีเรื่องหนึ่งที่จบแบบปลายเปิด คือ ภาพยนตร์เรื่อง Joker โดยจบด้วยการแสดงความคลุ้มคลั่งของตัวละครหลัก เพื่อให้เห็นความผิดปกติทางจิตของมนุษย์ที่ยากจะคาดเดาได้จึงเป็นไปได้ว่าผู้กำกับตั้งใจให้ผู้ชมเห็นถึงประเด็นนี้อย่างชัดเจน

โครงสร้าง (Structure) ภาพยนตร์ทุกเรื่องเล่าตามลำดับเวลา เพื่อให้เห็นพัฒนาการของตัวละครอย่างชัดเจน จากอ่อนโยนเป็นแข็งแกร่ง และภาพยนตร์ประเภทนี้เน้นเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและผลที่ตามมา เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นความเป็นไปอย่างชัดเจน

ฉาก (Setting) ภาพยนตร์โดยส่วนมากจะอยู่ในยุคปัจจุบันที่หนังออกฉาย ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง Taxi Driver, The Brave One, Law Abiding Citizen และ Death Wish ซึ่งการที่ฉากในภาพยนตร์เป็นยุคปัจจุบันทำให้ผู้ชมได้เห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นไปในสังคมได้อย่างเข้าถึง และเข้าใจได้ง่าย เพราะปัญหาที่ภาพยนตร์กำลังถ่ายทอด เป็นปัญหาที่ผู้ชมสามารถพบเห็นได้จริงในสังคมที่เป็นอยู่ ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง Joker (2019) เป็นเรื่องเดียวที่เล่าเหตุการณ์ย้อนยุคไปปี ค.ศ. 1981 อาจเนื่องจากตัวละครหลักนั้นเป็นตัวละครที่มาจากการ์ตูน ที่มีมาตั้งแต่สมัยนั้น เพื่อความสมจริงกับตัวละครหลัก จึงเหมาะสมที่ผู้สร้างภาพยนตร์

จะทำฉากย้อนยุคไปในป็นั้น ๆ ภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่องนั้นเลือกจากเป็นใจกลางเมืองใหญ่ทั้งหมด เพราะด้วยสังคมกลางเมืองใหญ่ที่แออัด ทำให้เกิดปัญหาสังคม เช่น การเอารัดเอาเปรียบ การชิงดีชิงเด่น ได้ง่าย และการเลือกจากเป็นเมืองใหญ่ จะช่วยทำให้ผู้ชมเข้าถึงได้ง่ายอีกด้วย โดยเรื่อง Joker มีฉากเป็นเมือง Gotham ที่สร้างมาจากการดูละคร ไม่มีชื่อเมืองนี้อยู่จริง แต่ได้ยึดแบบเมืองมาจากเมืองนิวยอร์ก ที่มีการออกแบบบ้านเมืองสถาปัตยกรรมแบบโกธิค คือแบบอังกฤษโบราณ

บทสนทนา (Dialogue) ของตัวละครหลักของภาพยนตร์ทั้งหมด มักจะแสดงออกถึงความอึดอัดภายในใจผ่านทั้งทางคำพูดและน้ำเสียง โดยส่วนมากเป็นน้ำเสียงที่เรียบเฉยที่แสดงออกถึงความบอบช้ำภายในใจ

เทคนิคภาพพิเศษ (Visual) ในภาพยนตร์เรื่อง Taxi Driver, Law Abiding Citizen และ Joker มีการใช้เทคนิคภาพพิเศษ เพื่อเพิ่มอรรถรสในการรับชม มีการใช้มุมกล้องแปลกใหม่ และภาพยนตร์อีก 2 เรื่อง คือ The Brave One และ Death Wish เลือกที่ใช้ภาพเล่าเรื่องอย่างเรียบง่ายเพื่อความสมจริง และเข้าใจง่าย อย่างไรก็ตามภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง มีการใช้ภาพที่แสดงออกด้านความรุนแรงอย่างชัดเจน

ตารางสรุปผลโดยอ้างอิงจากองค์ประกอบการเล่าเรื่อง (Storytelling Elements)

ภาพยนตร์	protagonist		Genre	Plot	Conflict ตัวละครขัดแย้งกับ...	Resoluti on จบแบบ ป้อจบปัด	Structure เรียงตามลำดับเวลา	Setting		Visual เทคนิค ภาพพิเศษ
	ชาย	หญิง						สถานที่	ยุคสมัย	
Taxi Driver	✓	✗	Drama	របอบ ความคับ แค้นใจ	สังคม	✓	✓	เมือง นิวยอร์ก	ค.ศ. 1976	✓
The Brave One	✗	✓	Drama/ Thriller	การ แก้แค้น	สังคม/ บุคคล	✓	✓	เมือง นิวยอร์ก	ค.ศ. 2007	✗
Law Abiding Citizen	✓	✗	Action/ Drama/ Thriller	การ แก้แค้น ฆาตกร	สังคม/ บุคคล	✓	✓	เมือง ฟิลาเดล เฟีย	ค.ศ. 1999 -2009	✓
Death Wish	✓	✗	Action/ Drama/ Thriller	การ แก้แค้น	สังคม/ บุคคล	✓	✓	เมือง ชิคาโก	ค.ศ. 2018	✗
Joker	✓	✗	Crime/ Drama/ Thriller	ต้องการชนะ เพื่อไม่ให้สังคมเห็น ความจริง	สังคม	✗	✓	เมือง ก๊อตแทม (ไม่มีจริง)	ค.ศ. 1981	✓

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่องได้อาศัยแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของภาพยนตร์เล่าเรื่อง Karofsky, Amy and Litch, Mary M. (2015) เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการแสดงอารมณ์แรงจากความอยุติธรรมจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) Taxi Driver 2) The Brave One 3) Law Abiding Citizen 4) Death Wish 5) Joker พบว่า ในด้านกายภาพนั้น ตัวละครหลักส่วนมากเป็นผู้ชายและมีตัวละครหลักเป็นผู้หญิงเพียง 1 เรื่อง โดย Beaver, Kevin M (2006) ได้ให้ข้อมูลไว้ในเว็บไซต์ The Florida State University ว่ายีน Monoamine oxidase A หรือ MAOA โดยมีชื่อเล่นว่า “ยีนนักรบ” (Warrior gene) มักจะพบมากในเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงเป็นสาเหตุที่ผู้ก่อความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อันนำไปสู่การที่ผู้สร้างภาพยนตร์ เลือกตัวละครหลักในภาพยนตร์ประเภทนี้เป็นเพศชาย ประกอบกับปัจจัยแวดล้อมในภาพยนตร์ที่ย่ำแย่ รวมทั้งจิตภายในที่บอบช้ำ ทำให้ตัวละครเกิดการเปลี่ยนแปลงกลั้วที่จะต่อสู้กับกลั้วที่จะใช้ความรุนแรงมากขึ้น ส่วนด้านพฤติกรรมและจิตใจ พบว่าตัวละครหลักมีความสอดคล้องกับแนวคิดตัวละครแบบ Anti-Hero ดังที่ Tara Perreault (2023) ได้กล่าวในวารสารในหัวข้อเรื่อง The Rise of The Anti-Hero: Comparison of Moral Ambiguity in Action Films ไว้ว่า โดยปกติแล้วภาพยนตร์มักกำหนดความแตกต่างชัดเจนระหว่างตัวบุรุษ (Hero) และ ฆาตกร (Villain) โดยแบ่งจากพฤติกรรมของตัวละครที่ถูกหรือผิดตามหลักขนบธรรมเนียมและศีลธรรม หรือเรียกว่าตัวละครเป็นสีขาวหรือสีดำอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ตัวละครปฏิลักษณ์ หรือ Anti-Hero เป็นตัวละครหลักที่มีความคลุมเครือมีความเป็นสีเทา พวกเขาเชื่อว่าสิ่งที่ตัวเองทำไม่ได้ถูกต้องไปเสียทั้งหมดพวกเขามีความยืดหยุ่น และยืนบนพื้นฐานความเป็นจริงโดยไม่คำนึงถึงขนบธรรมเนียมและศีลธรรมอย่าง Hero ทั่วไป นอกจากนี้ Tara Perreault ยังสรุปเพิ่มเติมว่าจากการศึกษาภาพยนตร์ประเภท Action ใน 5 ทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าจำนวนภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักแบบ Anti-Hero เพิ่มขึ้นตามกาลเวลา

พล็อตเรื่องของภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่องมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ตัวละครหลักมักจะเป็นบุคคลที่มีชีวิตสงบสุข เป็นคนดีที่เคารพกฎเกณฑ์ในสังคม แต่กลับต้องมาเจอโชคร้าย และไม่ได้รับความยุติธรรม ทำให้ตัวละครตัดสินใจที่จะแสดงออกถึงความรุนแรงเพื่อเป็นกลไกการป้องกันตัวตามที่ Bednarik, Robert (2013) ได้อ้างอิงถึง Sigmund Freud ในหนังสือ The Psychology of Human Behavior กล่าวคือ มีการปูพื้นและเล่าถึงปัญหาที่ตัวละครพบเจอ ปัญหาเหล่านั้นทำให้ Id ซึ่งเป็นจิตไร้สำนึก เกิดความรู้สึกคับแค้น โดยมี Ego ซึ่งเป็นจิตที่อยากกระทำการแก้แค้น แต่มี Super Ego คอยควบคุมไม่ให้กระทำผิดอยู่ แต่เมื่อถึงช่วงที่ปัญหาขยายตัว Super Ego ก็ไม่สามารถยับยั้ง Id และ Ego ได้อีกต่อไป จึงทำให้ตัวละครตัดสินใจกระทำความผิดเพื่อปกป้องตนเองหรือปกป้องความเชื่อที่ตนเองมี

ภาพยนตร์ส่วนใหญ่สร้างในยุคร่วมสมัย คือยุคเดียวกันกับที่ภาพยนตร์กำลังออกฉาย โดยมีภาพยนตร์ Joker เพียงเรื่องเดียวที่เป็นยุคอดีต แต่ไม่มีภาพยนตร์เรื่องไหนเล่าถึงยุคอนาคต โดยเหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นใจกลางเมืองใหญ่ทั้งสิ้น เพราะ เมืองใหญ่ ๆ นั้นมีความแตกต่างของชนชั้นทางสังคมค่อนข้างมาก มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นค่อนข้างเยอะ ทำให้เป็นตัวเลือกที่น่าสนใจสำหรับฉากภาพยนตร์ประเภทนี้ และภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่องเล่า เรื่องเรียงตามลำดับเวลา

ในเรื่องภาพ หรือ Visual พบว่า ภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง มีการแสดงภาพความรุนแรง เพื่อดึงดูดความสนใจผู้ชม ซึ่งอาจส่งผลต่อผู้ชมในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดี กล่าวคือ ผู้ชมจะสามารถเข้าใจและรู้สึกคล้อยตามไปกับปัญหาที่ภาพยนตร์ตั้งใจสะท้อนให้ผู้ชมเห็น แต่ก็อาจส่งผลให้ผู้ชมคุ้นเคยกับความรุนแรงจนกลายเป็นเรื่องปกติหรือยิ่งไปกว่านั้น อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ โดยความรุนแรงที่พบเห็นในภาพยนตร์มีหลายลักษณะ เช่น

ความรุนแรงทางกายภาพ: เป็นการใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้อื่น เช่น การตี ตะ ค่อย ยิง แทง ฯลฯ ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง

ความรุนแรงทางวาจา: เป็นการใช้คำพูดที่รุนแรงหรือหยาบคาย เพื่อทำร้ายจิตใจผู้อื่น เช่น การด่าทอ ข่มขู่ กลั่นแกล้ง ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง

ความรุนแรงทางอารมณ์: เป็นการใช้คำพูดหรือการกระทำ เพื่อควบคุม กดดัน หรือทำร้ายจิตใจผู้อื่น เช่น การข่มขู่ ทำให้หวาดกลัว รู้สึกผิด ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง

ความรุนแรงทางเพศ: เป็นการใช้กำลังหรือการข่มขืน เพื่อบังคับให้ผู้อื่นร่วมประเวณีหรือกระทำการทางเพศ ดังที่ปรากฏในเรื่อง Taxi Driver

ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง: เป็นการใช้ระบบหรือกฎหมายเพื่อกดขี่หรือทำร้ายกลุ่มคนบางกลุ่ม เช่น การเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อัตลักษณ์ทางเพศ อาชีพ ดังที่ปรากฏในเรื่อง Taxi Driver และ Joker

ความรุนแรงในทุกลักษณะที่กล่าวมาถูกแสดงออกผ่านการกระทำของคนในสังคมของตัวละครหลัก และ ผ่านการกระทำของตัวละครหลักเอง ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว การตัดสินใจใช้ความรุนแรงของตัวละครหลัก ส่งผลให้ตัวละครหลัก สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ในตอนจบของเรื่อง ซึ่งการที่ภาพยนตร์นำเสนอการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรงแล้วล้มเหลวหรือไม่ อาจเป็นการสนับสนุนให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามว่า การใช้ความรุนแรงจะสามารถเป็นตัวเลือกหนึ่งที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้ และอาจทำให้ผู้ชมเห็นชอบกับการแสดงออกด้วยความรุนแรงอย่างไม่รู้ผิดชอบชั่วดี จึงสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ชมจึงควรมีวิจารณญาณในการรับชม หากผู้ชมเป็นเด็กหรือเยาวชน ก็ควรได้รับคำแนะนำอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยชิ้นนี้ มาเป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ความรุนแรงของผู้กระทำความผิด เข้าใจสถานการณ์ยุติธรรมที่ผู้กระทำผิดประสบ และสังคมแวดล้อมของผู้กระทำผิดที่เกิดขึ้นจริงในอดีตและปัจจุบัน เพื่อผู้อ่านจะสามารถเข้าใจและหลีกเลี่ยงจากการเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกอย่างรุนแรงของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รวมถึงร่วมกันต่อต้านเหตุการณ์ที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งต่อไปในอนาคต

สำหรับการศึกษารั้งต่อไป ผู้ที่สนใจอาจทำการศึกษาภาพยนตร์ที่มีการแสดงออกความรุนแรงที่สร้างจากเรื่องจริง และนำมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์จริงของภาพยนตร์นั้น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อมโยงกับความจริงมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจของสังคม เกี่ยวกับเรื่องการแสดงออกความรุนแรงและร่วมกันต่อต้านการแสดงออกอย่างรุนแรง รวมถึงต่อต้านความอยุติธรรมที่อาจเกิดขึ้นได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤษดา เกิดดี. (2559). *ภาพยนตร์วิจารณ์*. กรุงเทพฯ : เดอะไรท์เตอร์ซีเคร็ท.
- นัสสรา หงส์ร่อน.(2564). *แนวคิดทฤษฎีบุคคลิกภาพ*. [https://personnel.labour.go.th/attachments/article/1053/006%20\(1\).pdf](https://personnel.labour.go.th/attachments/article/1053/006%20(1).pdf)
- รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2558). *การเขียนบทภาพยนตร์บันเทิง*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Beaver, Kevin M. (2006). *The Gene Monoamine oxidase A (MAOA)*. <https://www.fsu.edu/news/2009/06/05/warrior.gene/>.
- Bednarik, R. (2013). *The Psychology of Human Behavior*. UK: Nova Science Pub Inc.
- Karofsky, A and Litch, Mary M. (2015). *Philosophy through Film*. NewYork : Routledge.
- Perreault, T. (2015). *The Rise of The Anti-Hero: Comparison of Moral Ambiguity in Action Films*. https://www.researchgate.net/publication/374789653_Rise_of_the_Anti-Hero_Comparison_of_Moral_Ambiguity_in_Films
- Syd, F. (2005). *Screenplay: The Foundations of Screenwriting*. NewYork : A deltabook.
- Towers, S. (2015). *Contagion in Mass Killings and School Shootings*. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0117259>